

PREDMETY ŠTÁTNEJ SKÚŠKY Liečebná pedagogika

POVINNÉ PREDMETY:

1. LIEČEBNÁ PEDAGOGIKA
2. PSYCHOTERAPIA A RODINNÁ TERAPIA

Štátna skúška vo februári príslušného roka/

VOLITEĽNÉ PREDMETY: (študent si vyberá 2 predmety podľa vlastného výberu)

Štátna skúška v máji príslušného roka/

- Hudba vo výchove a muzikoterapia,
- Výtvarné umenie vo výchove a arteterapia,
- Psychomotorická terapia,
- Ergoterapia,
- Hra vo výchove, terapia hrou

OTÁZKY ŠZŠ LP

1 LIEČEBNÁ PEDAGOGIKA:

1. A/ Predmet a úlohy LP. LP v systéme vied. Východiská liečebnej pedagogiky, utváranie pojmu LP.
B/ Vývinové, sociálne a osobnostné dimenzie postihnutia/ Inkluzívne prístupy k osobám s postihnutím v Európe.
2. A/ Metódy a prístupy liečebnej pedagogiky. Viacnásobné postihnutie.
B/ Psychosociálna rehabilitácia, ciele a možnosti u klientov rôznych vekových kategórií.
3. A/ Bazálna stimulácia, senzomotorická stimulácia senzomotorická integrácia
B/ Zdravie a choroba, podpora zdravia/ Sprevádzanie a aktivácia chorých
4. A/ Poruchy vývinu u detí, hyperaktivita – etiológia symptomatológia, terapia a výchova/ Špecifické poruchy učenia/ Koncepty pomoci
B/ Liečebnopedagogická diagnostika, východiská, úlohy.
5. A/ Poruchy psychického zdravia u detí v kontexte výchovy. Podporný program, reedukačný program. Normalizácia, integrácia, inklúzia, participácia
B/ Zmyslové poruchy sluchu v kontexte výchovy (zrakové, sluchové)
6. A/ Poruchy správania viazané na rodinný kruh. Emocionálne poruchy u detí. Konflikty a ich spôsoby riešenia
B/ Liečebnopedagogické cvičenia/ Prevencia v liečebnej pedagogike

7. **A/** Poruchy komunikácie
B/ Sociointegračný program. Empatia a vytváranie vzťahu v LP
8. **A/** Krízový program. Včasná intervencia v LP. Štátne a neštátne služby. Vízia a stratégie.
B/ Dohoda o poskytnutí starostlivosti. Pozorovanie, vedenie záznamov.
9. **A/** Techniky zamerané na prehĺbenie sebareflexie a sebaakceptácie. Hodnoty a zmysel v LP
B/ Medzinárodná klasifikácia funkčnej disability a zdravia v LP Problémová anamnéza, typy anamnéz
10. **A/** Metódy a postupy podľa pedagogiky Márie Montessori v LP. Vývinové obdobia podľa M. Montessori
B/ Mentálne postihnutie, príčiny, stupne, koncepty pomoci
11. **A/** Autizmus, diagnostika, symptomatológia, terapia
B/ Diagnostický rozhovor, pravidlá, riziká, chyby
12. **A/** Psychosociálna rehabilitácia u psychiatrických pacientov s reziduálnymi stavmi
B/ Výskum v liečebnej pedagogike, kauzálna metóda v LP, možnosti LP intervencie

2 PSYCHOTERAPIA A RODINNÁ TERAPIA

1. **A/** Vysvetlite pojem psychoterapia, základné psychoterapeutické školy
B/ Psychoanalýza a psychodynamické smery, behaviorálne a KBT smery, Humanistické smery, systemické, naratívne a rodinné smery
2. **A/** Systemické, naratívne a rodinné smery – vysvetlite ich princípy a podstatu
B/ Humanistické smery – vysvetlite ich podstatu, prístup a zameranie
3. **A/** Rodina ako systém a vzťahový model, systemický pohľad na rodinu
B/ Rodičovstvo a životný cyklus rodiny, bazálna rodinná triáda
4. **A/** Diagnostika vo včasnej intervencii, formy diagnostiky, metodika a voľba adekvátnej metódy, kazuistika dieťaťa
B/ Koncepty liečebnopedagogickej pomoci, podpora mladých rodičov pomocou hry – terapia hrou, ergoterapia a dramaterapia v ranom veku
5. **A/** Sprevádzanie rodiny v kríze, rodinné poradenstvo, podmienky, priebeh a úrovně poradenského procesu
B/ Párová terapia a rodinná terapia – indikácie rodinnej terapie, proces rodinnej terapie, diagnostika rodinného systému a rodinná mapa
6. **A/** Transformačná systemická terapia podľa Virginie Satirovej – model rastu – teoretické východiská
B/ Proces zmeny, pravidlá v rodine, prípadová štúdia klienta, proces individuálnej terapie, proces párovej terapie

7. **A/** Faktory ovplyvňujúce priebeh rodinnej terapie, osobnosť terapeuta, osobnosť klienta, terapeutický priestor, vzťah medzi terapeutom a klientom, rola terapeuta
B/ Príčiny porúch a ťažkostí v sociálnej sfére klienta – rozvod, chyby a nedostatky vo výchove detí a v starostlivosti o nich, striedavá starostlivosť
8. **A/** Hra s bábkou ako prostriedok pomoci rodine – spoločná animácia bábky dieťaťa a rodiča
B/ Vývinovo orientovaná biblioterapia vo včasnej intervencii – kedy pracovať s knihou, kniha na spoločné čítanie, samostatnosť dieťaťa pri čítaní

Literatúra :

P. Janoško. Rodinný systém v kontexte teórie a praxe. Verbum. Ružomberok. 2015

M. Horňáková. Včasná intervencia orientovaná na rodinu. UK Bratislava/ 2010

E. Zakouřilová. Speciální techniky sociální terapie rodin. Portál PrahA/ 2014

I.D. Yalom. Lži na pohovce. Portál PrahA/ 2008

Satirová, V.: Kniha o rodině, Praha, 1994

Vymětal, J.: Úvod do psychoterapie, Grada Publishing, Praha 2003

VOLITEĽNÉ PREDMETY: (študent si vyberá 2 predmety podľa vlastného výberu)

ŠS v máji

- **Hudba vo výchove a muzikoterapia,**
- **Výtvarné umenie vo výchove a arteterapia,**
- **Psychomotorická terapia,**
- **Ergoterapia,**
- **Hra vo výchove, terapia hrou**

HUDBA VO VÝCHOVE A MUZIKOTERAPIA (MT)

1. **A/** Pojem hudba, jej zložky a kvality. MT v oblasti emócií.
B/ Teoretické východiská a ciele liečebnopedagogickej MT
2. **A/** Špecifické účinky hudby (liečivosť, škodlivosť). MT v oblasti sluchového vnímaníA/
B/ MT techniky rozvíjajúce akustickú percepciu.
3. **A/** Liečebná pedagogika, psychoterapia a muzikoterapiaA/ MT v oblasti zrakového vnímaníA/
B/ MT techniky rozvíjajúce vizuo-motorickú koordináciu
4. **A/** História, druhy a formy muzikoterapie. MT v oblasti pamäti.
B/ MT postupy pri podpore mnestických funkcií
5. **A/** Hudba iných národov, etnické, územné a kultúrne vplyvy. MT v oblasti pozornosti.
B/ Hudobné signály, cvičenia reakcií, echo a reťazové techniky, hry s hudbou.

6. **A/** Nebezpečenstvo hudobných produktov - ezoterická hudba , hudba New Age, šamanizmus, bubnovanie a ich manipulatívne účinky na chorého.
B/ MT v oblasti vnímania telesnej schémy. MT - Terapia spevom, hra na telo, kontaktné MT cvičenia
7. **A/** Chorál, spirituál, gospel cirkevná hudba a jej spirituálne účinky.
B/ Problémy spojené s úzkosťou a zníženou adaptabilitou. MT - Hudba ako anxiolytikum
8. **A/** Muzikoterapeutický repertoár. MT v oblasti problémov jemnej motoriky
B/ MT - Muzikokresba, muzikomaľba
9. **A/** Techniky používané v muzikoterapii, spev, deklamácia/ MT postupy podnecovania komunikácie.
B/ Aplikácia muzikoterapie u seniorov v liečebniach a domovoch dôchodcov.
10. **A/** Aplikácia muzikoterapie v ambulantnej medicínskej starostlivosti.
B/ MT – Podnecovanie hudbou. Stimulačné možnosti ľahko ovládateľných hudobných nástrojov – spôsoby hry

VÝTVARNÉ UMENIE VO VÝCHOVE A ARTETERAPIA AT

1. **A/ AT** a problémy v oblasti emócií
B/ AT- Farby v arteterapii ako výraz emócií
2. **A/ AT** a problémy v oblasti sluchového vnímania
B/ Metódy stimulácie a senzibilizácie v AT u detí
3. **A/ AT** a problémy v oblasti zrakového vnímania
B/ Podpora zrakového vnímania – modelovanie z hliny
4. **A/ AT** a problémy v oblasti pamäti
B/ Ciele a metódy AT u ľudí s mentálnou retardáciou
5. **A/ AT** a problémy v oblasti pozornosti
B/ AT a problémy s vnímaním telesnej schémy
6. **A/ AT** a problémy v oblasti jemnej motoriky
B/ Modelovanie z hliny (metódy, ciele) v AT
7. **A/ AT** a problémy v oblasti hrubej motoriky
B/ Výtvarné materiály v arteterapii
8. **A/ AT** a problémy v oblasti komunikácie (verbálnej i neverbálnej)
B/ Výtvarné umenie ako neverbálna komunikácia, katarzia, sublimácia
9. **A/ AT** a problémy spojené s úzkosťou a zníženou adaptabilitou
B/ Arteterapia s anxióznymi deťmi
10. **A/ AT** a problémy spojené s agresivitou
B/ Možnosti AT u detí s agresívnym správaním

ERGOTERAPIA

- A/ Základy ergoterapie.** Terminologické vymedzenie. Historické východiská. Filozofia ergoterapie. Súčasné chápanie ergoterapie, úlohy a ciele. Oblasť (zložky) ergoterapie. Činnosť, jej charakteristika a analýza v ergoterapii. Adaptácia a stupňovanie činnosti. Význam a úlohy ergoterapie v jednotlivých stupňoch sanácie a prevencie (primárna, sekundárna, terciálna).

B/ Ergoterapia ruky. Teoretické východiská. Motorika ruky. Úchopy, typy úchopov, ich charakteristika. Diagnostické prístupy a možnosti hodnotenia výkonu v ergoterapii ruky. Metódy, pomôcky, materiály a cvičenia v ergoterapii ruky.
- A/ Ergoterapia v pediatrii.** Teoretické vymedzenie problematiky. Ergoterapia a ranná terapia. Zamestnávanie v rannej ergoterapii. Oblasť rozvoja v rannej ergoterapii. Vývinový profil dieťaťa v oblastiach jeho rozvoja. Stimulácia a rozvoj dieťaťa v ergoterapii. Dieťa so zdravotným znevýhodnením v ergoterapeutickej intervencii.

B/ Prostriedky ergoterapie a ich využitie v ergoterapeutickej praxi. Prostriedky ergoterapie (diagnostické, terapeutické, preventívne). Materiálne prostriedky (materiály a technológie) ergoterapie. Kompenzačné pomôcky v ergoterapii.
- A/ Ergoterapia v geriatrii.** Patofyziológia starnutia. Staroba a jej delenie, adaptácia na starobu. Gerontológia. Geriatria. Gerontopedagogika. Polymorbidita u seniorov (mobilita, instabilita, pády a iné). Ergoterapeutická rehabilitácia životných potrieb a voľnočasových aktivít seniorov.

B/ Ergoterapia u klientov s vývinovými poruchami. Analýza problematiky. Vzťahné diagnózy. Nemateriálne prostriedky, materiály, cvičenia a techniky v ergoterapii osôb s vývinovými poruchami. Prognóza vplyvu ergoterapeutickej intervencie na kvalitu ekosystému klienta s vývinovou poruchou.
- A/ Ergoterapia v zdravotníctve.** Teoretické východiská. Vzťahné diagnózy. Ergoterapia ako súčasť liečby. Výber a náročnosť ergoterapeutickej činnosti. Filozofia špecializovaných ergoterapeutických pracovísk na vybratých nemocničných oddeleniach v zdravotníckych zariadeniach.

B/ Ergoterapia u klientov so zdravotným postihnutím. Analýza problematiky. Vzťahné diagnózy. Nemateriálne prostriedky, materiály, cvičenia a techniky v ergoterapii osôb so zdravotným postihnutím. Prognóza vplyvu ergoterapeutickej intervencie na kvalitu ekosystému klienta so zdravotným postihnutím.
- A/ Ergoterapia v špeciálnej pedagogike.** Teoretické východiská. Vzťahné diagnózy. Úlohy a ciele ergoterapeutického procesu v špeciálnej pedagogike. Implementácia prvkov ergoterapie do výchovného a vyučovacieho procesu. Ergoterapia a jej využitie v odbornej špeciálnopedagogickej praxi. Ergoterapeut ako pomáhajúca profesia v školstve.

B/ Ergoterapia u klientov chorých a zdravotne oslabených. Analýza problematiky. Vzťahné diagnózy. Nemateriálne prostriedky, materiály, cvičenia a techniky v ergoterapii klientov s interným ochorením a klientov zdravotne oslabených. Prognóza vplyvu ergoterapeutickej intervencie na kvalitu ekosystému klienta s interným ochorením.
- A/ Oblasť ergoterapie zameraná na nácvik bežných denných činností (ADL).** Teoretické východiská. Vzťahné diagnózy. Ergoterapia zameraná na podporu samostatnosti a nezávislosti klientov. Ergoterapeutické metódy pre nácvik ADL. Bazálne (personálne)

ADL a ich nácvik. Inštrumentálne (rozšírené) ADL a ich nácvik. Kompenzačné a substitučné mechanizmy v ergoterapii.

B/ Ergoterapia u klientov s poruchami motoriky. Analýza problematiky. Vzťahné diagnózy. Nemateriálne prostriedky, materiály, cvičenia a techniky v ergoterapii klientov s poruchami jemnej a hrubej motoriky. Prognóza vplyvu ergoterapeutickej intervencie na kvalitu eko-systému klienta s poruchou motoriky.

7. **A/ Oblasť ergoterapie zameraná na postihnutú oblasť (funkčná alebo cieľná ergoterapia).** Teoretické východiská. Vzťahné diagnózy. Ergoterapia zameraná na senzomotorickú zložku činnosti. Ergoterapia zameraná na kognitívnu zložku činnosti. Ergoterapeutický tréning psychosociálnej zručnosti. Programy činnosti v cieľnej ergoterapii.

B/ Ergoterapia u klientov s duševnými poruchami. Analýza problematiky. Vzťahné diagnózy. Nemateriálne prostriedky, materiály, cvičenia a techniky v ergoterapii klientov s duševnými poruchami. Prognóza vplyvu ergoterapeutickej intervencie na kvalitu eko-systému klienta s duševnou poruchou.

8. **A/ Oblasť ergoterapie zameraná na nácvik pracovných zručností.** Teoretické východiská. Ergoterapia zameraná na praktickú podporu pracovného začlenenia klientov so zdravotným znevýhodnením (postihnutím) do pracovného procesu. Osobnostné, legislatívne, technické a organizačné determinanty ergoterapeutického procesu zameraného na profesijné re-uplatnenie sa klienta na trhu práce.

B/ Dokumentácia v ergoterapii. Vymedzenie problematiky. Vstupná dokumentácia. Priebežná dokumentácia. Záverečná dokumentácia. Dokumentácie pre plánovanie a prípravu ergoterapeutického procesu. Ergoterapeutický program (plán). Typy dokumentácie podľa formátu. Etika prístupu ku klientovi v ergoterapii.

9. **A/ Oblasť kondičnej ergoterapie (ergoterapie zamestnávaním).** Teoretické východiská. Úloha a ciele kondičnej ergoterapie. Filozofia liečby zamestnávaním. Techniky kondičnej ergoterapie. Formy kondičnej terapie. Ergoterapia zameraná na využitie voľného času klienta

B/ Hodnotenie v ergoterapii. Teoretické východiská. Metódy získavania informácií. Funkčné hodnotenie v ergoterapii. Hodnotenie výkonu zamestnávania (ADL, hra, práca). Hodnotenie prostredia (domáce prostredie, pracovné prostredie).

10. **A/ Oblasť ergoterapie zameraná na poradenstvo.** Preventívny a nápravný charakter ergoterapeutického poradenstva. Technické poradenstvo v ergoterapii. Sociálne poradenstvo v ergoterapii. Zdravotné poradenstvo v ergoterapii.

B/ Ergoterapeut a jeho miesto v ergoterapeutickom procese. Teoretické základy profesie. Legislatívne východiská. Osobnostné a odborné predpoklady. Plánovanie a príprava ergoterapeutického procesu. Základné modely ergoterapeutickej praxe. Základné rámce vzťahov používané ergoterapeutom v ergoterapii. Ergodiagnostika.

Literatúra

HORŇÁKOVÁ, M. *Liečebná pedagogika pre pomáhajúce profesie*. Bratislava : OZ Sociálna práca, 2007. 144 s. ISBN 978- 80- 89185- 28- 3.

JELÍNKOVÁ, J. – KRIVOŠÍKOVÁ, M. – ŠAJTAROVÁ, L. *Ergoterapie*. Praha : Portál, 2009. 272 s. ISBN 978-80-7367-583-7.

KLUSOŇOVÁ, E. *Ergoterapie v praxi*. Praha : Národní centrum ošetrovatelství, 2011. 264 s. ISBN 978-80-7013-535-8

KRIVOŠÍKOVÁ, M. Úvod do ergoterapie. Praha : Grada, 2011. 364 s. ISBN 978-80-247-2699-1.
KOVÁČOVÁ, B/ Ergoterapia v rannom a predškolskom veku. Bratislava : UK, ,2014. 132 s. ISBN 978-80-223-3737-3.
PFEIFFER, J. Ergoterapie II. Praha : Avicenum, 1990. 169 s. ISBN 80-201-0004-0.
VYSKOTOVÁ, J., MACHÁČKOVÁ, K. Jemná motorika/ Praha : Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4698-2.

HRA VO VÝCHOVE, TERAPIA HROU TH

1. **A/ TH a problémy v oblasti emócií**
B/ Vymedzenie a význam hry v TH
2. **A/ TH a problémy v oblasti sluchového vnímania**
B/ Využitie nešpecifických hrových materiálov v TH + príklad hrového cvičenia.
Komponenty skladby hrového cvičenia (všeobecne).
3. **A/ TH a problémy v oblasti zrkového vnímania**
B/ Kritériá výberu vhodných hračiek v TH. Príklad hrového cvičenia rozvoja vizuálnej perciepcie.
4. **A/ TH a problémy v oblasti pamäti**
B/ Popíšte využitie práce s knihou v TH
5. **A/ TH a problémy v oblasti pozornosti**
B/ Problematika ADHD v kontexte TH
6. **A/ TH a problémy s vnímaním telesnej schémy**
B/ Vývinové míľniky – objavovanie vlastného tela v prvých rokoch života. Podmienky k hre v tomto období.
7. **A/ TH a problémy v oblasti jemnej motoriky**
B/ Príklad cvičenia montessori terapie - princípy
8. **A/ TH a problémy v oblasti hrubej motoriky**
B /Podnecovanie pohybu prostredníctvom hry. Vymedzenie terapie hrou
9. **A/ TH a problémy v oblasti komunikácie (verbálnej i neverbálnej)**
B/Akceptujúca komunikácia v TH
10. **A/ TH a problémy spojené s úzkosťou a zníženou adaptabilitou**
B/ Symbolická hra v procese LP terapie
11. **A/ TH a problémy spojené s agresivitou**
B/ Komunikácia s dieťaťom pri konflikte
12. **A/ TH a problémy spojené s hyperaktivitou**
B/ Možnosti konštruktívnych hier napr. vkladačiek, skladačiek v TH

13. **A/** TH a problémy spojené hypoaktivitou
B/ Podmienky pre hru dieťaťa do 3 rokov. Význam hračky
14. **A/** TH a problémy vo vzťahu rodič dieťa
B/ Posilnenie rodičovských kompetencií v TH
15. **A/** TH a problémy v oblasti samostatnosti
B/ Terapeutická herňa
16. **A/** TH a problémy v oblasti sebadôvery
B/ Hra vo výchove
17. **A/** TH a problémy v oblasti kognitívnych funkcií
B/ Hry v prírode. Voľná hra
18. **A/** TH a problémy spojené s neurotickým vývinom
B/ Nedirektívny prístup v TH
19. **A/** TH a problémy spojené so psychotickým vývinom
B/ Hračka v procese poznávania dieťaťa
20. **A/** TH a problémy spojené so životným cyklom (životné etapy)
B/ Vývinové aspekty hry v TH

PSYCHOMOTORICKÁ TERAPIA PMT

1. **A/** PMT a problémy v oblasti emócií
B/ Psychomotorická terapia ako cesta k harmonizácii osobnosti. Štruktúrovaný prístup v PMT
2. **A/** PMT a problémy v oblasti sluchového vnímania v inkluzívnom prostredí
B/ PMT a problémy v oblasti zrakového vnímania. Stimulácia orientácie v priestore, práca s rovnováhou. Tanec a jeho využitie v inkluzívnom prostredí
3. **A/** PMT a problémy v oblasti pamäti
B/ Zapojenie viacerých kanálov. Využitie minulých zážitkov, odkryvanie skrytých potenciálov
4. **A/** PMT a problémy v oblasti pozornosti
B/ Práca s rovnováhou, práca s veľkými materiálmi, zážitok ukotvenia, upevnenia
5. **A/** PMT a problémy s vnímaním telesnej schémy
B/ Telo v rámci PMT. Práca s telom a jeho rôznymi kvalitami - reálneho aj symbolického charakteru. Neverbálna komunikácia, prežitie dotyku a spojenia
6. **A/** PMT a problémy v oblasti jemnej motoriky
B/ Neverbalita. Hry s príbehmi na rozvoj jemnej motoriky. Hry s tancom a spevom

7. **A/** PMT a problémy v oblasti hrubej motoriky
B/ Stimulácia neuromotoriky. Motivované hry, Hry s psychomotorickým materiálom. Závislosť a nezávislosť. Odpútavanie sa. Pantomíma a psychogymnastika
8. **A/** PMT a problémy v oblasti komunikácie (verbálnej i neverbálnej)
B/ PMT a problémy spojené s úzkosťou a zníženou adaptabilitou. Práca s témou – „úzkosť a rozpätosť (horizontálna aj vertikálna)“, prežitie pocitu zo zatvorenosti a otvorenosti v bezpečnom prostredí.
9. **A/** PMT a problémy spojené s hyperaktivitou a hypoaktivitou
B/ Zmysluplné využívanie energie – terénne hry, práca s náradím